

Experimentet

Runt om i världen, ehuru i mindre grad i Sverige, försiggår en livlig debatt om vad inflationen beror på. Å ena sidan är det monetaristerna, som säger att om man ökar mängden pengar med tio procent och mängden varor med två procent så stiger priserna, med tiden, med åtta procent.

Denna enkla uppfattning anses gruvligt reaktionär fastän den inte innehåller något värdeomdöme, utan endast är ett påstående som man i likhet med andra påståenden, tex att jorden är rund, kan visa är falskt eller sant, oberoende av om det är bra eller dåligt.

De som inte är monetarister har en mängd växlande förklaringar till inflationen. En del säger att inflationen beror på att araberna, tidigare, har höjt oljepriserna. Andra, däribland moderaterna, säger ofta att det är de höga skatterna som driver upp priserna.

Arbetsgivarna, och på senare tid även fackföreningarna i Sverige, har brukat hävda att prisstegringarna beror på löneökningarna, medan fackföreningarna traditionellt har brukat hänvisa till de höga vinsterna, till bristande konkurrens m m.

Nationalekonomin lider som vetenskap av den nackdelen att det är svårt att göra laboratorieexperiment. Nu förefaller det emellertid som vi i Sverige genom slumpen skulle ha fått ett nära nog ideallikt läge för att testa vilken förklaring som faktiskt är den rätta.

Fallande oljepriser, fallande dollarkurs och ett lågt löneavtal borde, om monetaristerna har fel, leda till att inflationen i Sverige under 1986 blir mycket

låg, kanske till och med så låg som Konjunkturinstitutet och finansministern säger, två procent vid slutet av året.

Av det skälet är löneavtalet att hälsa med stor tillfredsställelse.

Oljestaten Sovjet

Det starka prisfallet på olja kan komma att ge Sovjet stora ekonomiska problem. Närmare 80 procent av Sovjets export till västländerna, som ger landet hårdvaluta, består av oljeprodukter och gas. Priset på olja har sjunkit med mer än hälften på ett halvår. Om den lägre prisnivån blir bestående en längre tid kommer det att tvinga Sovjet till en drastisk minskning av importen. Man kan också räkna med att Sovjet kommer att tvingas ta upp nya lån från de västliga bankerna för att klara sina betalningar.

Sovjet förlorar en halv miljard dollar per år för varje nedgång i oljepriset med en dollar per fat. Det betyder att Sovjet är en av de största förlorarna på den senaste tidens nedgång i såväl dollarkurs som oljepriser.

Det kommer mycket olägligt för Sovjets nye ledare Gorbatsjov som efter att ha stärkt sin egen ställning nu försöker modernisera den sovjetiska ekonomin.

Enligt siffror från Östekonomiska Byrån uppgick Sovjets import från väst 1984 till cirka 33 miljarder dollar. Av det utgjorde maskinimporten 7,5 miljarder och livsmedelimporten cirka 10 miljarder dollar. Import av energi, halvfabrikat, kläder och hushållsvaror uppgick till sammanlagt cirka 12 miljarder.

Drastiska nedskärningar i den sovjetiska importen från väst av maskiner, mat och övriga konsumtionsvaror kan allvarligt försvåra en sådan modernisering och också leda till ett ökat missnöje hos befolkningen, om nedskärningarna i importen drabbar livsmedel eller andra konsumtionsvaror.

Å andra sidan blir en modernisering och effektivisering av den sovjetiska ekonomin ännu mer nödvändig.

Kanske borde Sovjet ingå en allians med The Seven Sisters, de stora oljebolag som i vänsterns konspirationsteorier för några år sedan dikterade de höjda oljepriserna, för att få upp priset på olja igen?

Med kommunismen tillsammans med JR och Ewing Oil för högre oljepriser?

Det är i alla fall bättre för världsfreden än militära äventyr i Mellanöstern för att skruva åt oljekranarna runt Persiska/Arabiska Viken.

När kommer psalmboken?

Kyrkans Tidning har ett par förlagsdirektörer meddelat, att de redan spelar in nya psalmer ur det föreliggande psalmboksförslaget. En förlagschef har också börjat ordna beställningar av den nya psalmbok, som ännu inte föreligger. Han förbereder tryckningen, även om vissa smärre ändringar skulle ske, säger han. Han räknar med att hans upplaga skall föreligga före årets slut – till julrushen alltså – och med att psalmboken börjar användas pingsten 1987.

Hur förlagen sköter sina affärer är deras sak. Viktigt är emellertid, att de

inte får medlemmar av kyrkans centralstyrelse eller andra att ge löften om den tidpunkt, då psalmboken föreligger färdig. Ty i kyrkomötet i höst kommer förhoppningsvis delade meningar att göra sig hörda. Kritiken mot förslaget växer. Det går helt enkelt inte att bortse från den. Framför allt får det inte bli så att man övar press på kyrkomötet genom att säga, att förlagen ju redan i god tro börjat trycka nya psalmböcker, och tänk vilka förluster de gör om vi ändrar i texter och numrering! Ett måste slås fast: Varken Verbum eller Liber eller något annat förlagsintresse bestämmer hur psalmboken skall se ut. Skulle den inte bli färdig att användas pingsten 1987, är därmed ingen skada skedd. Det blir pingst också 1988.

Men psalmboksförslaget sådant det är har också sina seriösa förespråkare. I Kyrkans Tidning den 20 februari har Torsten Kälvemark i en krönika tillbakavisat den hårda kritiken från Svenska akademien. Denna "företräder uppenbarligen en intellektualistisk ståndpunkt". Men, säger han, intellektualismen är numera "ute i vida kyrkliga kretsar. För ögonblicket är det folkligheten som gäller." Det är som om Anders Frostensson själv talat.

Även om detta vore sant, bör man betänka, att psalmboken är avsedd att hålla kanske i femtio år. Och är det inte ganska pretentiöst att göra gällande, att "folkligheten", det vill i detta fall säga församlingarna, föredrar dålig svenska framför god svenska? När höga herrar, inom kyrkan och också annars, vill sänka sig ned till folklighetens nivå, är det märkvärdigt hur ofta de i ren okunnighet hamnar snett.